

ولی، اگر عطارها و سهروردی ها و ناصرها در میان مابودند. نمی دانم که چه به روزشان می آوردیم.

تفاهم برقرار سازیم. حقیقت این است که رابطه ما با شاهکارهای فکری گذشته‌مان، و از جمله «شاہنامه»، گسیخته است؛ از عطار و سهروردی و ناصر خسرو حرف می‌زنیم،

این روزها، حرف فردوسی زیاد به میان می آید، ولی، اگر ما ارادتی به این مرد داریم، نخستین نشانه ابرازش آن است که خود را تحدید از ادب زبان او بازابیریم.

مدخل

شاهنامه را باید به زبان آدمهای امروز بیان کرد

یا محمود اکرامی، از حایگاه کنونی شاهکار فردوسی تا حایگاهی که باید داشته باشد

دل". از نظامی بگیرید تا سعدی و حافظ، همه شعرای ما، از ایران به نمیکی یاد کرده‌اند و آن‌جاهم که از ایران یاد نکرده‌اند، بد آن را نگفته‌اند. اما فردوسی بیش از همه در این باب سخن رانده است. «این بخش دیگری از صحبت‌های محمود اکرامی فر است درباره یکی دیگر از تمایزهای فردوسی و اثر سترگش، شاهنامه. او سخنانش را این گونه به پایان می‌برد: «از ایران و آنچه منتسب به ایران است در شاهنامه به شکل‌های مختلف صحبت شده است: قهرمان‌های ایرانی، سرزمن ایران، زبان فارسی و زبان ایرانی تا هر کسی که نژاد ایرانی دارد، یعنی پدر و مادرش ایرانی است. در شاهنامه، به شدت به این مفاهیم و مضماین اشاره شده است و البته به خوبی. شما می‌بینید در این اثر بخشی از پهلوان‌ها که صدر رصد ایرانی نیستند از بین می‌روند، مثل سهراب و سیاوش و اسفندیار، کسانی که پدرشان یا مادرشان ایرانی نیست: این ها درنهایت به وسیله ایرانی‌ها از بین می‌روند. این به چه معناست؟ فردوسی می‌خواهد بگوید اصل ایران و ایرانی است و ان چیزی که منتسب به ایران است.»

فرودوسی می‌خواهد بگوید اصل ایران و ایرانی است «به قول نظامی گنجوی، همه عالم تن است و ایران

کش انجام مرگ است و آغاز رنج
دور روی و فریبند و زشت خوست
به کردار دشمن به دیدار دوست
یکی شادی آن گه رساند به مرد
که پیش آورده خم و رنج و درد
اسدی قوسی

نکوهیدگان را مگیرید یار
...
به نرمی چو کاری توان بُرد پیش
درشتی مجویید از اندازه بیش
مندند دل در سایع سنج

نوعی اعتباردهی به آن‌ها باشد که خود جای پرسش است و انتقادهایی را در برداشته است.

در فضای مجازی و ارائه خط الگو و دستوری ویژه نگارش غیررسمی بوده است. در این دستور خط که بیشتر رویکرد زبان شناسانه دارد، به دیدگاه‌های دکتر امید طبیب‌زاده، زبان شناس، توجه ویژه شده است. می‌دانیم که ایشان پیش‌تر در کتاب «مبانی و دستور خط فارسی شکسته» و نیز کتاب «فارسی شکسته (دستور خط و فرهنگ اسلامی)» خود، به «دوزبانگونی» نگاه و پژوهای دارد و اینکه اگر این موضوع جدی گرفته نشود، موجب از میان رفتن زبان فراگونه (رسمی) می‌شود. بی‌گمان این دستور خط می‌تواند، مسییری برای آیین‌مند شدن زبان گفتار فراهم آورد. از این‌رو، لازم است برای قاعده‌مندسازی این گونه زبانی، دقیق‌تری صورت گیرد. تا اینجای کار اختلاف نظرهایی به وجود آمده است که امید است در ویراست‌های بعدی مد نظر فرهنگستان قرار گیرد. این دستور خط در فرهنگ اسلامی خود به غلط‌های اسلامی (احتمالاً تعمدی) کاربران اشاره کرده است که آوردن آن هادر دستور خط می‌تواند

به درد کسان دل مدارید شاد
که گردون همیشه نگردد به داد
بسازید با خوی هر کس به مهر
ز نیکان به تندی متاید چهر
همانند که تان کاش خواه

ز دل جز به یزدان منازید کس
همه نیک و بد زو شناسید و بس
...
مجویید همسایگی با بدان
هداد، افسوس، هدایت، دان

3

نوعی اعتباردهی به آن‌ها باشد که خود جای پرسش است و انتقادهایی را در بر داشته است. اگر به طور نمونه بخواهم اشاره کنم، دیدگاه بهروز صفرزاده، ویراستار و فرهنگ‌نویس رامی آورم که معتقد است: کتاب حاوی اطلاعات و گزارش‌های ارزشمندی درباره گفتاری‌نویسی در فضای مجازی است. فضای مجازی برای خیلی ها عرصه شوخی و تفنن و تفريح است. یکی از جلوه‌های این امر شوخی بالملای واژه‌هاست. سئی که مثلاً «استاد» را «عسطاد» می‌نویسد قاعده‌دار شوخی و املابازی می‌کند. اکنون پرسش این است که آیا ما باید این شوخی و تفريح را جدی بگیریم و املای غلط «عسطاد» را ثبت کنیم. اگر کس دیگری «عستاد» با «استاد» یا «عسطاد» بنویسد، جه. سیاستی، از

در فضای مجازی و ارائه خط الگو و دستوری ویژه نگارش غیررسمی بوده است. در این دستور خط که بیشتر رویکرد زبان شناسانه دارد، به دیدگاه‌های دکتر امید طبیب‌زاده، زبان شناس، توجه ویژه شده است. می‌دانیم که ایشان پیش‌تر در کتاب «مبانی و دستور خط فارسی شکسته» و نیز کتاب «فارسی شکسته (دستور خط و فرهنگ اسلامی)» خود، به «دوزبانگونی» نگاه و پژوهای دارد و اینکه اگر این موضوع جدی گرفته نشود، موجب از میان رفتن زبان فراگونه (رسمی) می‌شود. بی‌گمان این دستور خط می‌تواند، مسییری برای آیین‌مند شدن زبان گفتار فراهم آورد. از این‌رو، لازم است برای قاعده‌مندسازی این گونه زبانی، دقیق‌تری صورت گیرد. تا اینجای کار اختلاف نظرهایی به وجود آمده است که امید است در ویراست‌های بعدی مد نظر فرهنگستان قرار گیرد. این دستور خط در فرهنگ اسلامی خود به غلط‌های اسلامی (احتمالاً تعمدی) کاربران اشاره کرده است که آوردن آن هادر دستور خط می‌تواند

وضعیت خط فارسی در شبکه‌های اجتماعی انجام شود. پیشرفت فناوری، سرعت انتقال اطلاعات، ارتباط هم‌زمان و ساده‌سازی زبان به دلیل سرعت در نگارش، سبب رواج گونه‌ای از نگارش شده که ممکن است به مرور زمان بر زبان تاثیر بگذارد.

البته هنوز برخی دستورنویسان و ادب‌باین تغییرات را در زبان نمی‌پذیرند و تغییر در نوشتار را موجب تباہی باحتی مرگ زبان می‌دانند. اما یاید پذیرفت که این زبان به سرعت در حال تحمیل خود است و رهاشدگی آن آسیب‌های بیشتری را در برخواهد داشت. یاید باور کیم که زبان فارسی به دلیل داشتن ظرفیت‌های بالقوه و ذاتی، قابلیت انطباق با شرایط جدید را دارد. از این‌رو، ظاهراً فرهنگستان زبان و ادب فارسی، برای پاسداشت خط زبان فارسی، از سال ۱۴۰۰ طرحی پژوهشی را در گروه زبان و رایانه به اجرا گذاشته بوده که هدف آن آسیب‌شناسی شیوه نگارش کاربرار فارسی‌زبان در محیط‌های الکترونیکی، به ویژه

در یادداشت قبلی، از صفت «شگفتانه» برای دستور خط غیررسمی فرهنگستان یاد کرد و دلیل آن بود که اولاً غافلگیرکننده بود و دیگر اینکه نشان می‌دهد فرهنگستان، که تاکنون گمان می‌رفت چندان با زبان گفتار میانه‌ای ندارد. این زبان «غیررسمی» را به رسمیت شناخت؛ زبانی که با پدیده وب و فضای هوشمند، روزبه روز در حال گسترش است. در این دستورنامه می‌خوانیم که «البته باید به خاطر داشت که فناوری‌های نوین نه تنها این برنده فرهنگ‌ها به نفع یک فرهنگ مسلط نیست که خود فراهم‌آور نده امکاناتی بی‌نظیر و برابر برای همه افراد و گروه‌های اقquam است تا در کنار هم و بدون هیچ مجز و مانعی، به داد و ستد علمی و فرهنگی پیراذند.»

این نکته نشان می‌دهد که فرهنگستان برای زبان گفتار اعتبار خاصی باز کرده است و چون امروزه، علاوه بر رایانه‌های شخصی، شبکه‌های اجتماعی نیز در بستر اینترنت شکل گرفته‌اند و همه افراد جامعه به سادگی می‌توانند بنویسند، پس لازم است شیوه به کارگیری خط فارسی در این بسترها بررسی شود و مطالعه‌ای جدی درباره

و سمی شدن خط غیر (سمی) !

نوعی اعتباردهی به آن‌ها باشد که خود جای پرسش است و انتقادهایی را در بر داشته است. اگر به طور نمونه بخواهم اشاره کنم، دیدگاه بهروز صفرزاده، ویراستار و فرهنگ‌نویس رامی آورم که معتقد است: کتاب حاوی اطلاعات و گزارش‌های ارزشمندی درباره گفتاری‌نویسی در فضای مجازی است. فضای مجازی برای خیلی ها عرصه شوخی و تفنن و تفريح است. یکی از جلوه‌های این امر شوخی بالملای واژه‌هاست. سئی که مثلاً «استاد» را «عسطاد» می‌نویسد قاعده‌دار شوخی و املابازی می‌کند. اکنون پرسش این است که آیا ما باید این شوخی و تفريح را جدی بگیریم و املای غلط «عسطاد» را ثبت کنیم. اگر کس دیگری «عستاد» با «استاد» یا «عسطاد» بنویسد، جه. سیاست، از

در فضای مجازی و ارائه خط الگو و دستوری ویژه نگارش غیررسمی بوده است. در این دستور خط که بیشتر رویکرد زبان شناسانه دارد، به دیدگاه‌های دکتر امید طبیب‌زاده، زبان شناس، توجه ویژه شده است. می‌دانیم که ایشان پیش‌تر در کتاب «مبانی و دستور خط فارسی شکسته» و نیز کتاب «فارسی شکسته (دستور خط و فرهنگ اسلامی)» خود، به «دوزبانگونی» نگاه و پژوهای دارد و اینکه اگر این موضوع جدی گرفته نشود، موجب از میان رفتن زبان فراگونه (رسمی) می‌شود. بی‌گمان این دستور خط می‌تواند، مسییری برای آیین‌مند شدن زبان گفتار فراهم آورد. از این‌رو، لازم است برای قاعده‌مندسازی این گونه زبانی، دقیق‌تری صورت گیرد. تا اینجای کار اختلاف نظرهایی به وجود آمده است که امید است در ویراست‌های بعدی مد نظر فرهنگستان قرار گیرد. این دستور خط در فرهنگ اسلامی خود به غلط‌های اسلامی (احتمالاً تعمدی) کاربران اشاره کرده است که آوردن آن هادر دستور خط می‌تواند

وضعیت خط فارسی در شبکه‌های اجتماعی انجام شود. پیشرفت فناوری، سرعت انتقال اطلاعات، ارتباط هم‌زمان و ساده‌سازی زبان به دلیل سرعت در نگارش، سبب رواج گونه‌ای از نگارش شده که ممکن است به مرور زمان بر زبان تاثیر بگذارد.

البته هنوز برخی دستورنویسان و ادب‌باین تغییرات را در زبان نمی‌پذیرند و تغییر در نوشتار را موجب تباہی باحتی مرگ زبان می‌دانند. اما یاید پذیرفت که این زبان به سرعت در حال تحمیل خود است و رهاشدگی آن آسیب‌های بیشتری را در برخواهد داشت. یاید باور کیم که زبان فارسی به دلیل داشتن ظرفیت‌های بالقوه و ذاتی، قابلیت انطباق با شرایط جدید را دارد. از این‌رو، ظاهراً فرهنگستان زبان و ادب فارسی، برای پاسداشت خط زبان فارسی، از سال ۱۴۰۰ طرحی پژوهشی را در گروه زبان و رایانه به اجرا گذاشته بوده که هدف آن آسیب‌شناسی شیوه نگارش کاربرار فارسی‌زبان در محیط‌های الکترونیکی، به ویژه

در یادداشت قبلی، از صفت «شگفتانه» برای دستور خط غیررسمی فرهنگستان یاد کرد و دلیل آن بود که اولاً غافلگیرکننده بود و دیگر اینکه نشان می‌دهد فرهنگستان، که تاکنون گمان می‌رفت چندان با زبان گفتار میانه‌ای ندارد. این زبان «غیررسمی» را به رسمیت شناخت؛ زبانی که با پدیده وب و فضای هوشمند، روزبه روز در حال گسترش است. در این دستورنامه می‌خوانیم که «البته باید به خاطر داشت که فناوری‌های نوین نه تنها این برنده فرهنگ‌ها به نفع یک فرهنگ مسلط نیست که خود فراهم‌آور نده امکاناتی بی‌نظیر و برابر برای همه افراد و گروه‌های اقquam است تا در کنار هم و بدون هیچ مجز و مانعی، به داد و ستد علمی و فرهنگی پیراذند.»

این نکته نشان می‌دهد که فرهنگستان برای زبان گفتار اعتبار خاصی باز کرده است و چون امروزه، علاوه بر رایانه‌های شخصی، شبکه‌های اجتماعی نیز در بستر اینترنت شکل گرفته‌اند و همه افراد جامعه به سادگی می‌توانند بنویسند، پس لازم است شیوه به کارگیری خط فارسی در این بسترها بررسی شود و مطالعه‌ای جدی درباره